

функцій підрозділів є запорукою досягнення цілей підприємства загалом.

1. Шиян А.А. *Теоретико-ігровий аналіз раціональної поведінки людини та прийняття рішень в управлінні соціально-економічними системами. Монографія [електронний ресурс] / А. А. Шиян. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. – 414 с. – Режим доступу: http://inrtzp.vntu.edu.ua/pmba/stf/teach/books/Shiyan_Mono.pdf.* 2. Корнієнко В.О. *Моделювання процесів у політико-комунікативному просторі: Монографія [електронний ресурс] / В.О. Корнієнко, С.Г. Денисюк, А.А. Шиян. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. – 185 с. – Режим доступу: http://inrtzp.vntu.edu.ua/pmba/stf/teach/books/Mod_pol.pdf.* 3. Bonzon E. (2007). *Modélisation des interactions entre agents rationnels : les jeux booléens: Ph.D. Thesis, Université Paul Sabatier [електронний ресурс] / E. Bonzon. – Toulouse. – 198 p. – Режим доступу: <http://www.math-info.univ-paris5.fr/~bonzon/Publis/Manuscrit.pdf>.*

РОЗРАХУНОК ІНДИКАТОРІВ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Сенишин О.С.

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Вступ. Проблема продовольчої безпеки України в умовах становлення ринкової економіки є тією сферою суспільного буття, що не втрачає актуальності на будь-яких етапах економічного розвитку суспільства. Наявність як позитивних, так і негативних тенденцій у сільському господарстві та рівень споживання продовольства мають безпосередній вплив на стан добробуту і рівня життя населення.

Стан дослідження. Питаннями, пов'язаними із вирішенням теоретико-методологічних основ та прикладних аспектів продовольчої безпеки займалась потужна когорта вчених-аграрників, серед яких вирізняють: П. П. Борщевського, О. Д. Гудзинського, О. І. Гойчук, Б. М. Данилишина, М. І. Долішнього, А. С. Лисецького, І. І. Лукінова, М. М. Паламарчука, П. Т. Саблука, М. Й. Хорунжого, О. М. Шпичака, Л. Г. Чернюк, М. Г. Чумаченко, В. В. Юрчишина та інших.

Виклад основних положень. Важливим елементом забезпечення продовольчої безпеки країни є своєчасна адекватна і якісна оцінка стану продовольчої безпеки на основі індикаторів, що здатні забезпечити її об'єктивність та всебічність згідно комплексною

методикою. Зазначимо, що нами здійснена оцінка стану продовольчої безпеки відповідно до Методики визначення основних індикаторів продовольчої безпеки, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2007 р. № 1379 “Деякі питання продовольчої безпеки” [1]. Беручи до уваги затверджену Кабінетом Міністрів України Методику визначення основних індикаторів продовольчої безпеки, проаналізуємо стан продовольчої безпеки країни протягом 2007-2012 рр. зосередивши увагу на кожному з семи індикаторів.

1. *Добова енергетична цінність раціону людини.* Відповідно до даних Державної служби статистики України протягом періоду незалежності України середньодобова поживність раціону українців була вищою в середньому на 17 % від порогового (граничного) критерію (2500 ккал.). Беручи до уваги досліджуваний період 1990-2012 рр. середньодобова поживність раціону коливалася в межах від 2661 до 2998 ккал [2].

2. *Забезпечення раціону людини основними видами продуктів.* Зауважимо, що протягом аналізованого періоду 2007-2012 рр. споживання продуктів харчування населенням України на одну особу наближується до їх раціональних норм. Так середньостатистичний українець у 2012 р. недоїв 25,6 кг м'яса, 165,1 кг молокопродуктів, 6,4 кг риби і рибопродуктів, 36,7 кг плодів, ягід та винограду та 0,4 кг цукру. Натомість, населення спожило надмірну кількість хліба і хлібопродуктів (на 8,4 кг більше від раціональної норми), яєць (більше на 17 шт.) та картоплі (більше на 16,2 кг) [3].

3. *Достатність запасів зерна у державних ресурсах.* Зауважимо, що у 2008-2012 рр. (окрім 2010 р.) індикатор забезпечення зерновими продовольчими ресурсами знаходився вище свого порогового значення (17 %) встановленого ст. 9 п. 3. Закону України “Про державну підтримку сільського господарства України”. Статтею 9 цього Закону чітко визначено, що державний інтервенційний фонд має бути сформованим у обсязі не менше 20 % від внутрішнього споживання (2010-2012 рр.) [4]. Натомість у 2007 р. та 2010 р. кількість зерна у державному інтервенційному фонді була недостатньою. Так у 2007 р. було заготовлено лише 55,83 % необхідного обсягу зерна, а у 2010 р. вимоги положення даного закону були виконані на 80,00 %.

4. *Економічна доступність продуктів харчування.* Зазначимо, що протягом 2007-2012 рр. індикатор економічної доступності продуктів харчування вітчизняних домогосподарств не перевищував свого гранично допустимого рівня 60 %. При цьому зауважимо, що у 2009-2010 рр. витрати домогосподарств на харчування зростали вищими темпами, ніж сукупні витрати, внаслідок чого індикатор

доступності продуктів харчування домогосподарств України зріс у 2010 р. до 53,4 %.

5. *Диференціація вартості харчування за соціальними групами.* Аналізуючи доходи на харчування 20 % найбагатших та 20 % найбідніших домогосподарств України протягом 2007-2012 рр., зазначимо, що протягом 2007-2009 рр. коефіцієнт диференціації вартості харчування за соціальними групами становив відповідно 1,41 у 2007 р.; 1,37 у 2008 р. та 1,43 у 2009 р. Тобто протягом зазначеного періоду не відбувалося суттєвих змін витрат на харчування у структурі квінтільних груп. Вже у 2011-2012 рр. спостерігається посилення диференціації соціальних груп за показником продовольчих витрат і коефіцієнт диференціації досягає значення 1,60 та 1,62 відповідно.

6. *Ємність внутрішнього ринку окремих продуктів.* Проведений аналіз показників ємності внутрішнього ринку у 2007-2012 рр. свідчить про те, що протягом досліджуваного періоду вищеозначений показник зріс стосовно таких продуктів харчування як: м'яса і м'ясопродуктів (на 16,61 %), яєць (на 19,42 %), овочів та баштанних (на 35,27 %), плодів, ягід, винограду (на 24,21 %) та картоплі (на 5,42 %). Водночас прослідковується щорічне зниження ємності ринку хліба і хлібопродуктів (на 7,46 %), молока і молокопродуктів (на 6,23 %), риби і рибопродуктів (на 12,68 %), цукру (на 7,9 %) та олії (на 10,99 %).

7. *Продовольча незалежність за окремим продуктом.* Протягом досліджуваного періоду 2008-2012 рр. задоволення потреб населення у продуктах харчування здійснювалося в основному за рахунок продукції власного виробництва. Проте, щодо таких продовольчих груп як “риба та рибопродукти”, “плоди, ягоди та виноград ” і “олія рослинна всіх видів”, відмітимо, що останні не є забезпечені вітчизняним продовольчим ринком, оскільки відсоток імпортозалежності за такими групами харчових продуктів перевищує гранично допустиме (порогове) значення 30 %, ставлячи під загрозу продовольчу незалежність України.

Висновки. Отже, стан продовольчої безпеки України за вищенаведеними висновками і пропозиціями не є критичним, навіть прослідковується тенденція до його поступового покращення. Проте, на нашу думку, для України, як для агропродовольчої держави важливо не лише забезпечити достатній рівень виробництва основних видів продовольства в країні, але й створити потужний експортний потенціал продовольчої продукції, за допомогою якого можна було б вирішити проблему голоду в світі, так і піднесення власної економіки.

1. *Постанова Кабінету Міністрів України “Деякі питання продовольчої безпеки” : станом на 5 грудня 2007 року № 1379*

[Електронний ресурс]. – Режим доступу до норм.-правов. докум. : <http://www.zakon.rada.gov.ua>. 2. Звіт про стан продовольчої безпеки України у 2012 році [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торівлі України. – Режим доступу до докум. : http://www.me.gov.ua/file/link/149977/file/Zvit_2012.doc. 3. Баланси споживання основних продуктів харчування населенням України за 2012 рік : статистичний збірник; за ред. Н. С. Власенка. – К. : Державна Служба Статистики України, 2013. – 56 с. 4. Закон України “Про державну підтримку сільського господарства України” : станом на 24 червня 2004 р. № 1877-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 49. – С. 527.

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ РИНКУ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ

Сенишин О. С., Дзюбенко Н. О.

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Ринок кондитерських виробів є один з найбільш розвинених у вітчизняній харчовій промисловості, а його частка у світовому виробництві становить близько 1 %. У зв'язку з тим, що ринок кондитерських виробів демонструє свою успішність функціонування як за сприятливих, так і за кризових умов, дослідження його особливостей представляє значний інтерес для науковців.

Дослідженню тенденцій українського ринку кондитерських виробів присвятили свої праці такі науковці як О. Галушко, А. Гагаріна, О. Мозгова, І. Лазебна, О. Шубін та інші. Проте динамічні зміни на даному ринку зумовлюють необхідність подальших аналітичних та практичних досліджень. Це обумовило мету даного дослідження, що полягає в аналізі сучасного стану розвитку ринку кондитерських виробів України.

Вітчизняний кондитерський ринок характеризується широкою номенклатурою та асортиментом товарів, виробництво яких здійснюється близько 28-ма великими спеціалізованими підприємствами і безліччю дрібними цехами. Загальний обсяг виробництва підприємств складає більше 1 млн. т продукції на рік (табл. 1), що дозволяє повністю забезпечити потреби внутрішнього ринку та експортувати значні обсяги продукції закордон.